

Transkønnede tendenser

For 10 dage siden vedtog den indiske regering en lov, der beskytter transkønnede mod overgreb og diskrimination, og i dag starter den første transkønnede kulturfestival i Indien nogensinde; The International Transgender Arts Festival. Det er nye toner for Indiens transkønnede, som generelt anskues med en blanding af frygt og foragt af den øvrige befolkning. Det gryer i øst for en udstødt minoritet.

For nylig gik en [indisk video](#) for større trafiksikkerhed viral og blev delt fem millioner gange. Det var usædvanligt, for trafiksikkerhed er ikke just noget, der tynger de indiske bilister. Men omvendt var filmen også usædvanlig.

Scenen var sat i én af Mumbais evindelige trafikpropper; en hårknude af biler, der sad urokkelig fast. Pludselig tonede en flok transkønnede frem iført kongebå sari'er med gyldne kanter. Lederen tændte for sin megafon:

"May I have your attention please...?" råbte han henover de måbende bilister, mens pigerne stillede sig an mellem bilerne. *"Hvis I skal køre som en pilot er der ting I bør vide... der er ingen iltmasker i jeres biler, der er ingen redningsveste under jeres sæder, men der er sikkerhedsseler, så hvorfor bærer I dem ikke, skatter...?"*, lød det gennem megafonen, mens pigerne udførte en parodi på den klassiske sikkerhedsinstruks, som udspiller sig i alle fly før takeoff. Scenen var krydret med sjofle bemærkninger som... *"Hey sexy boy, stop filming me and wear your seat belt..."*.

På kanten af samfundet

Filmen var et muntert indslag i en ellers dyster dagligdag for de fleste indiske transkønnede, eller *hijras*, som de hedder i Indien.

Transkønnede identificerer sig ikke med det køn, som de er

født med, og lever derfor på tværs af de vedtagne forestillinger om køn. Der er altså ikke tale om *seksuel orientering*, men om *kønsbevidsthed*, hvorfor de også kaldes for det tredje køn.

Over det meste af verden lever de på kanten af samfundet; udstødte fra deres egne familier, chikaneret af myndighederne og uden adgang til jobmarkedet. I Indien tjener de til dagen og vejen ved almisser og prostitution; forekomsten af Hiv-smitte blandt transkønnede er over 100 gange højere end landsgennemsnittet. Mellem 17.5% og 41% menes at være smittet med Hiv.

Velsigner de nyfødte

Men trafik-filmen fra Mumbai afspejler også en særlig indisk (eller rettere, sydasiatisk) dobbelthed i forhold til transkønnede. For selvom hijra-folket lever på samfundets bund, er de samtidig omgærdet af en vis religiøs aura, der gør deres velsignelser eftertragtede, og deres forbandelser frygtede. Og det udnytter de til det yderste.

Hijra-folket er markante skikkelser i bybilledet. De går gennem gaderne iført kvindetøj og kraftig make-up. De er højlydte og sjofle, de danser og svanser, klapper med hænderne og kræver almisser i flæng.

De flirter med mændene og truer med at blotte sig, med mindre de får en erkendtlighed (hvad de som regel gør, ganske hurtigt...). De møder op hos nybagte forældre og velsigner de nyfødte, og gate-crasher bryllupper med løfter om lykke og frugtbarhed. Mod betaling, naturligvis.

En ældgammel kultur

Sydasiens transkønnede adskiller sig fra deres fæller i resten af verden ved en særegen kultur og historie, som går flere tusind år tilbage. Hijra-folket følger deres egne normer og traditioner, og lever i små samfund tilknyttet en *chela* – en

guru – som passer på dem og sørger for deres oplæring.

De første referencer til hijra-folket findes i vedaerne, de gamle hinduistiske skrifter fra cirka år 1.000 fvt, og gennem historien har de haft vekslende status i samfundet.

Ifølge nogen beretninger (William Dalrymple, *City of Djinns*) har hijra-folket altid været uglesete blandt hinduerne, mens de nød større anseelse ved de muslimske hoffer i Nordindien. Her levede de som enukker, med en særlig magt og fortrolighed. Hijra-folkets ambivalente status i dag bygger på en syntese mellem det traditionelle hinduistiske og muslimske syn på de transkønnede, mener Dalrymple.

Andre mener, at hijra-folkets status faldede i mødet med den britiske kolonimagt. Den victorianske seksualmoral levede ikke meget plads til flydende kønsidentitet og i 1871 blev hijra-folket kriminaliseret. Nu kunne de anholdes på stedet for deres amoralske adfærd. Det britiske stempel hænger ved, den dag i dag.

Medhold fra højesteret

Men tiderne skifter, til det bedre. I april 2014 anerkendte den indiske højesteret hijra-folket som "det tredje køn", og krævede, at kategorien "transkønnet" skulle anføres som valgmulighed på officielle dokumenter. Samtidig skulle de transkønnede tildeles adgang til samme statslige støtteordninger i forhold til uddannelse, sundhed og beskæftigelse som de fattige.

Siden har Indien fået sin første transkønnede rektor og borgmester og er – som kuriosum – blevet anvendt til opkrævning af udestående skatter i delstaten Bihar. De er jo berygtede for deres vedholdenhed, og deres evne til at få selv de mest fodsløbende mænd til lommerne.

...og fra Modis regering

Den 20. juli 2016 vedtog Narendra Modis regering den såkaldte *Transgender Persons (Protection of Rights) Bill*, der pålægger alle myndigheder at beskytte transkønnede mod overgreb og diskrimination, med skærpede strafferammer på op til to års fængsel mod enhver, der angriber eller ydmyger transkønnede, "tvinger dem væk fra deres landsbyer, river tøjet af dem og fører dem nøgne rundt" i gader, til spot og spe.

Dermed er loven på plads. Nu mangler bare den folkelige accept. *The International Transgender Arts Festival* i Bangalore er et lille skridt i den retning, når de transkønnede indtager scenen med traditionel indisk dans, sang og teater.

Som en af deltagerne sagde med en vis underdrivelse: "Det er ikke hver dag vi ser nogen fra vores samfund på de skrå brædder". Der er et stykke vej endnu til fordums hyldest på de nordindiske kongepaladser.

Photo credits: [wuthrich didier](#) / [Shutterstock.com](#)

- William Dalrymple: *City of Djinns*, 171-183
- Washington Post: [Why terms like 'transgender' don't work for India's 'third-gender' communities](#)
- Washington Post: [See how India's transgender community celebrated Hinduism's biggest festival](#)
- Festivallets [hjemmeside](#)

Samt indlæg i [P1 Morgen](#) den. 01.08.2016

Hybris på de hellige floder?

Mens store dele af Indien tørster, har den indiske regering godkendt første etape af verdens største vandafledningsprojekt; The Inter Linking River Project. 37 floder skal forbindes med 15.000 km. kanaler, så vandet kan fordeles jævnt over hele Indien. Tilhængere håber på en permanent løsning på landets hyppige vand- og landbrugskriser. Modstandere frygter en miljøkatastrofe.

En gang i tidernes morgen tabte guden Vishnu fire dråber af udødelighedens eliksir over Indien. Han var på flugt fra dæmonerne, som var blevet snydt for deres andel, og som dråberne ramte jorden, opstod de fire hellige floder, der i dag er pilgrimsmål og udgør rammen for den store Kumbh Mela festival.

Kongen af festivaler

Hvert tredje år valfarter millioner af hinduistiske pilgrimme til én af de fire destinationer for at bade i de hellige floder. I år er det byen Ujjain, der står for skud, og når festivallen slutter i morgen, er der mange, der ånder lettet op, for Kumbh Mela er en logistisk præstation, der får Roskilde-festivallen til at ligne et lokalt kræmmermarked: i løbet af en hel måned skal 60 mio. pilgrimme have kost og logi, lægehjælp og sikkerhed, transport frem og tilbage.

Men i år stod arrangørerne overfor et nyt problem: der var ingen vand i floden. Den store tørke, som stadig hærger Indien (se [En tør fornøjelse](#)) havde lagt sin knastørre hånd over Shipra-floden. Få uger før Kumbh Mela's start var floden skrumpet ind til en lille smudsig bæk – et rigtig dårligt udgangspunkt for en festival, hvor den rituelle badning er selveste målet.

5.000 liter i sekundet

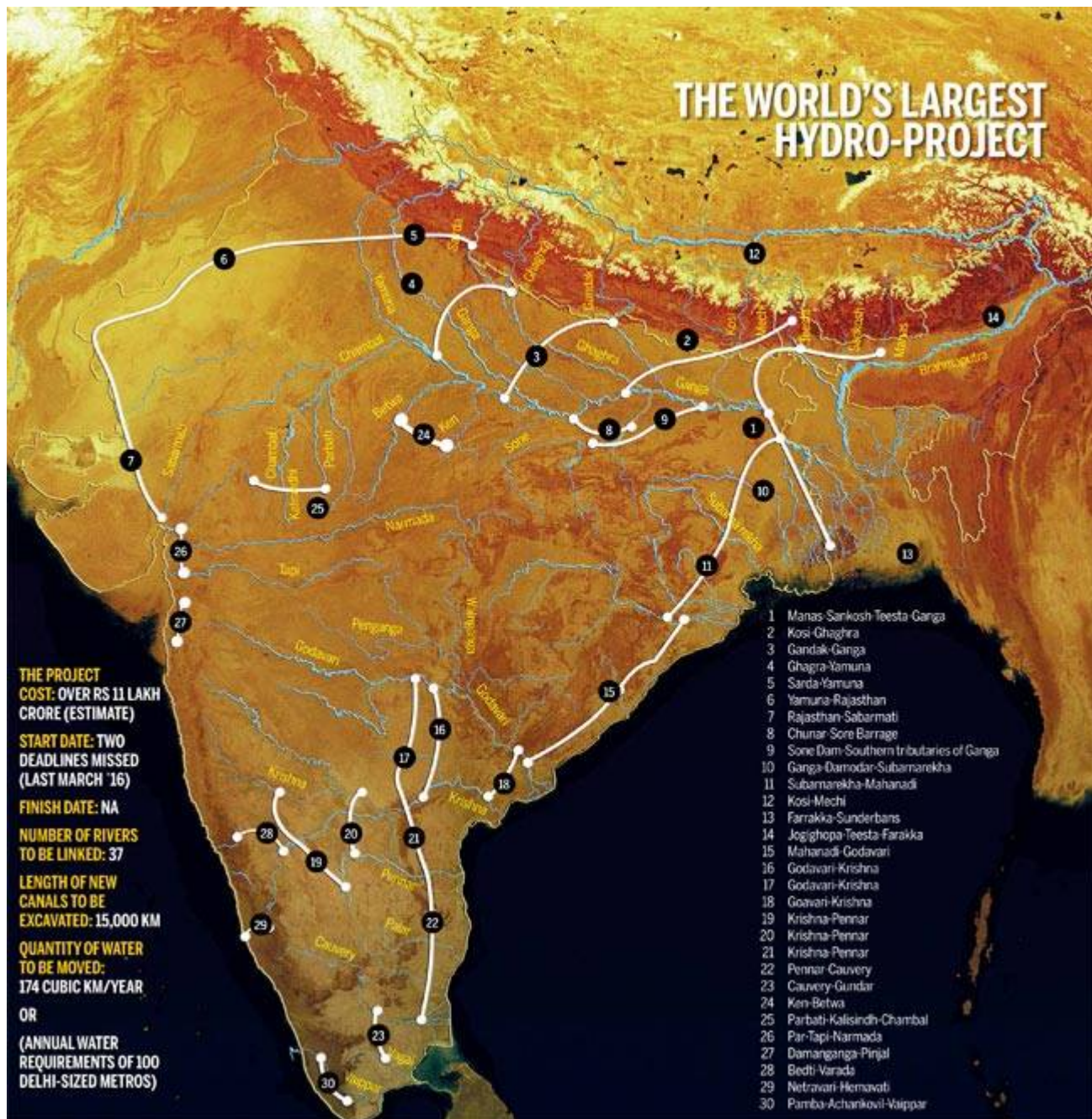
Myndighederne gik radikalt til værks. Ved hjælp af en kraftig pumpe og en 50 kilometer lang vandledning overførte de 5.000 liter vand i sekundet fra Narmada-floden til Shipra-floden. Samtidig rensede de vandet med ozon og lukkede af for beskidte bifloder, så badevandet var dejlig rent for de badende pilgrimme. Ujjains borgere var glade. Kumbh Mela 2016 var reddet med et teknologisk fix.

Det er netop denne tanke, der ligger bag det store *Inter Linking River Project (ILR)*, bare på en mere guddommelig skala. Man ønsker at kunne sende vandet hen hvor der er brug for det, når der er brug for det. For der falder masser af regn over Indien, det er bare ujævnt fordelt. De sydlige og østlige egne er langt mere overrislede end de nordlige og vestlige egne, og næsten 90% af nedbøren falder i løbet af de tre måneder, der udgør monsunen.

Et episk projekt

Projektet er gigantisk, selv efter Modis målestok: 30 kanaler, med en samlet længde af 15.000 kilometer, skal udgraves og forbinde 37 floder med hinanden. Kanalerne bliver 50-100 meter brede og skal flytte 174 kubikkilometer vand om året (det svarer til den samlede vandmængde i Esrum sø og Arresø, gange 500).

Et område på størrelse med Jylland skal oversvømmes og op mod 1½ mio. mennesker skal genhuses. Til gengæld banes der vej for kunstvandring af et område på størrelse med Tyskland. Kanalerne vil også kunne bruges til godstransport, og dermed aflaste Indiens overfyldte landeveje. Endelig skal der udgraves 3.000 kunstige søer, der skal fungere som vandreservoarer, og samtidig udstyres med vandkraftværker med en samlet kapacitet på 34 gigawatt strøm om året – syv gange Danmarks årlige elforbrug.

En magisk nøgle til alle valgløfter

Projektet har været på tegnebrættet i årtier, men blev lagt på is af den forrige Kongresregering. Under statsminister Modi har projektet fået nyt liv, måske fordi det umiddelbart indfrier alle hans valgløfter:

Kanalerne vil afbøde effekterne af tørke, forbedre kunstvanding og dermed øge bøndernes produktivitet og velstand. Storbyer og landsbyer vil nyde godt af mere stabile drikkevandsforsyninger. Landsbyer og industri får adgang til vedvarende energi og bedre infrastruktur. Og de mange arbejdsløse daglejere får fast arbejde i mange år med at grave kanaler. På den lange bane vil projektet forbedre landets fødevarer sikkerhed, et vigtigt forhold, da befolkningen forventes at vokse til 1.6 milliarder mennesker i 2050.

Intet er gratis

Men prisen er høj. Det samlede projekt er sat til at koste 1.100 milliarder kroner, og bliver sandsynligvis dyrere. Projekter af denne størrelse sprænger altid budgettet, og mange af midlerne er dømt til at fordampe i korrupsion.

Kritikere mener, at pengene var bedre brugt på mindre projekter med lokal forankring: En mere effektiv opsamling af regnvand. Flere kloak- og vandrensingsanlæg. Bedre vandværker i storbyerne. Lån til bønderne, så de kan omlægge deres landbrug til mindre tørstige afgrøder. Opførelse af lokale solcelleanlæg i landsbyerne. Osv...

Men den største bekymring lyder fra miljøfronten, hvor man frygter en naturkatastrofe af samme episke omfang som projektet selv. En lang række forskere mener, at det er umuligt at forudsæ konsekvenserne ved et så radikalt indgreb i naturens orden, som vandprojektet lægger op til. De frygter for dyreliv og mikroorganismer, forsøltning af grundvandet og en øget udbredelse af invasive dyrearter og vandbårne sygdomme.

...og hvad med monsunen?

Selv monsunen frygter de for. Udledningen af flodvand i den Bengalske Bugt øger overflade-temperaturene i havet og det forstærker monsunen. Hvad sker der, når mængden af flodvand i havet reduceres kraftigt? Ingen ved det, og heri ligger frygten. Tilhængere maner til besindelse og henviser til, at lignende – om end mindre – flodprojekter i Indien, Pakistan, Kina og USA har haft rimelig succes.

Uanset hvad, bliver kanalprojektet en politisk hvepserede, hvis det gennemføres. Da myndighederne for nogle uger siden pumpede vandet væk fra Narmada-floden for at redde Kumbh Mela, rasede de lokale bønder i Narmada-dalen. De så deres afgrøder visne bort, mens de hellige boltrede sig i vandet.

Mennesker med guddommelig magt

For hvem har mest ret til vand? Bønderne? Hinduerne? Eller dem med de gode forbindelser? Der er lagt op til konflikter mellem folkegrupper, delstater og nationer. Også Bangladesh er bekymret. Al deres vand har udspring i Himalaya, og flyder gennem Indien inden de får glæde af det.

Og derfor er det et stort ansvar, som Indiens politikere pålægger sig selv, når de gør sig til herre over floderne. Man må håbe, de holder hovedet koldt. Selv guden Vishnu rystede på hånden, da han snød dæmonerne, og tabte de fire dråber livseliksir over Indien.

Se også indslag på DR den 23.05.2016:

[DR2 Morgen](#)

[P1 Morgen](#)

Samt diverse kilder:

[QZ.com](#)

[India Today](#)

[Bloomberg](#)

Ikke uden min Smartphone

Inden for den seneste måned har en række indiske landsbyer indført forbud mod mobiltelefoner for deres unge, ugifte kvinder. Landsbyrådet mener, at telefonerne er samfundsundergravende og fører til frie tanker og forbudte venskaber. Det har de ret i, men de kæmper forgæves.

Mange af argumenterne lød ganske velkendte for en dansk familiefar til to halvstore piger: "I er alt for unge til mobiltelefoner!" "Hvad skal I bruge dem til og hvem skal betale...?" "I spilder jeres tid på spil... har I lavet jeres lektier?" "Når I bliver gift kan I få jeres egen mobil, indtil da kan I låne min".

Kampen om mobiltelefoner er kommet til de indiske landsbyer, og selvom retorikken måske virker genkendelig, er der ikke helt så højt til loftet som på den danske villavej. Inden for den seneste måned har en række landsbyer i delstaten Gujarat indført bødestraf for piger under 18 år, der bruger mobiltelefoner. Bøden lyder på 2.100 rupees (ca. 200 kr.), svarende til 10 dages indisk middelindtægt. Samtidig har rådet udlovet en dusør på 200 rupees til enhver, der bringer en mobil-synder for dagen.

Mobiler & jeans

Det er ikke første gang et landbyråd tager kampen op mod mobiltelefoner. Sidste år indførte en række landsbyer i Rajasthan forbud mod både mobiler, og tilføjede jeans for en sikkerheds skyld. Det samme gjorde landsbyer i Uttar Pradesh i 2014. Og Bihar i 2012. Fælles for dem alle var, at forbuddet

kun gjaldt pigerne, og at det blev lanceret af landsbyrådet. Formelt er de ikke en lovgivende myndighed, men det holder dem ikke tilbage. De er magtfulde.

Også denne gang skabte forbuddet overskrifter i både Indien og Vesten (minus Danmark), nu iblandet en vis skadefro. For de berørte landsbyer lå i statsminister Modis egen hjemstat Gujarat (der ellers skulle være så progressiv), og endda i nærheden af hans fødeby Vadnagar. Derudover havde Modi i selvsamme uge haft travlt med at promovere sin Digital India kampagne, der sigter mod at indføre bredbånd i 250.000 landsbyer inden udgangen af 2017.

Og det trak én af Indiens største konflikter frem i lyset; forholdet mellem land og by, ung og gammel, modernisme og tradition. Hvis landbyrådene har det svært med piger, der snakker i deres gamle Nokia-telefoner, hvordan får de det så med piger, der surfer på nettet?

Flere telefoner end toiletter

For Indiens tele-revolution er en trussel nok i sig selv, mener traditionens vogtere, og den er kommet rullende med frygtindgydende fart. I 70'erne var der fire års ventetid på en telefon, uden at det dog bekymrede regeringen. Som der stod i landets 6. femårsplan anno 1977: "Folkets primære behov er mad, vand og logi. Telefoner kan vente". Det var en træghed, der satte sit præg på udviklingen.

I 1984 var der 250 borgere per telefon. I 1991 var der 167 borgere per telefon. Så kom liberaliseringen og mobilteknologien. I 2001 var der 28 borgere per telefon. Ti år senere var der – i princippet – én telefon per inder. Over 900 mio. mobilabonnenter og verdens billigste minutpriser.

Dermed har inderne bedre adgang til telefoner end toiletter (se indlæg [Take the Poo to the Loo](#)). I dag er der over en milliard abonnenter, og revolutionen fortsætter. Nu gælder det smartphones. I 2015 blev Indien verdens næststørste marked for

smartphones, med verdens højeste vækstrater; 23%.

Kali Yuga

For lederen af landsbyrådet i Suraj, hvor mediestormen nu raser, er udviklingen et tegn på Kali Yuga...”, universets fjerde og sidste fase, præget af korrupsion og moralsk forfald. ”Dette er Whatsapp-æraen, hvor folk taler hemmeligt med hinanden...”, siger han, og sætter dermed ord på det måske største jordskred, som mobilene har medført, nemlig muligheden for privatliv. En ny generation af unge har fundet et helle fra familiens snagende blik – et forhold som nok beskrives allerbedst i bogen *India Calling* af Anand Giriharadas:

“The Cell phone gave the young a zone of individual identity, of private space, that they had never known. It gave those who did not have their own home, car or bedroom a chance to have, at least, their own phone number and a collection of messages that no one else would read. Some young people, well into their twenties, still had not touched someone of the other sex, but their pockets vibrated all day long with textual innuendo, with flashes of a new kind of romance striving to establish itself.”

Mobiltelefonen har skabt en privatsfære, som ikke tidligere fandtes, hvad enten det er i landsbyen, hvor alle kender alle, eller i storbyen, hvor store familier bor på få kvadratmeter. Og den privatsfære føles størst for dem, som er underkastet den hårdeste kontrol af alle – de unge, ugifte piger.

Kvinders dyd og en tændt mobil

Kvinders dyd er familiens ære, og deres sociale omgang er stærkt reguleret. Og når tiden kommer, og de giftes bort, flytter de væk fra deres barndomshjem og over til en ægtefælle, som de ofte knapt nok kender, og en svigermor, som de skal lystre. De befinder sig lavest i hierarkiet.

Det er her, i denne sårbare livsfase, at mobilen er blevet en vigtig livline for pigerne. Både før, op til og under ægteskabet. Det tyder på, at kvinder er blevet mere aktive i den indledende fase hvor gommen skal findes. Mobiltelefonen giver adgang til et bredere netværk i jagten på den rette ægtefælle. Men ikke kun, mener landsbylederen. I hans optik er et stigende antal unge piger flygtet med fremmede unge mænd som følge af deres telefonsnak, og kastet skam over deres familier.

Connecting people

Men det er trods alt sjældent det går så vidt. De fleste følger stadig den slagne vej med arrangerede ægteskaber, nu bare med mobilen som den faste følgesvend.

I bogen *Cell Phone Nation* berettes om et vordende ægtepar, der fører hemmelige samtaler med hinanden over telefonen. De har kun mødt hinanden én gang, men lærer nu hinanden at kende i smug. Deres hemmelige møder skaber fælles bånd og klæder pigen på med vigtig insider-viden om svigerfamilien, inden dagen oprinder. Ægteparret står smedet fra første færd og bruden er ikke længere så sårbar.

Og dét huer ikke den gamle generation, hvad enten det er landsbyråds medlemmer, der vogter om patriarkiet, eller de mange svigermødre, der drømmer om en husalf. Men de kæmper mod vindmøllerne. Nutidens mobiler er billige i drift og besidder en nærmest magnetisk kraft. Det ved enhver dansk familiefar med halvstore piger.

Photo credits: [Yavuz Sariyildiz](#) / [Shutterstock.com](#)

#SelfieWithDaughter

Indien oplever en voksende ubalance mellem antallet af drenge- og pigebørn. Nu tager den indiske regering utraditionelle midler i brug i kampen mod kønsspecifikke aborter, blandt andet selfie-konkurrencer og et forslag om obligatorisk kønsskanning af samtlige graviditeter. Begge tiltag vidner om en magtesløshed overfor et problem, som vil plage det indiske samfund i mange generationer frem.

I sommers udgik der en Twitter-storm fra landsbyen Bibipur, da det lokale landsbyråd udskrev en konkurrence blandt byens forældre for det bedste selfie med deres døtre. Landsbyrådet var bekymrede over den stigende ubalance mellem drenge- og pigebørn i området, og ønskede at bane vej for et holdningsskifte, så vordende mødre ikke fik fjernet deres pigefostre under graviditeten.

Narendra Modi fik farten af tiltaget, og udtrykte bekymring over kønsselektive aborter i sin ugentlige tale til nationen. Derefter lancerede han sin egen #SelfieWithDaughter-kampagne, hvor han poserede med en skolepige, og lignede en rar legeonkel med gråsprængt fuldskæg, om end lettere stiv betrækket. Snart fulgte en storm af billeder på de sociale medier, med smilende fædre og døtre i selfie-positur.

Nedtur siden 1991

Landsbyen Bibipur ligger i delstaten Haryana, umiddelbart syd for Delhi, og er ét af de områder i Indien med det største misforhold mellem piger og drenge. I 2011 var der 834 piger per 1000 drenge i aldersklassen 0-6 år. For hele Indien har tallet været støt faldende de seneste 20 år, og ligger nu på 919 pigebørn per 1000 drenge i 2011, ned fra 945 i 1991. Den europæiske norm ligger på ca. 950.

Den skæve kønsudvikling er først og fremmest en tragedie for de mange piger, som ikke kommer til verden. Samtidig er det en

tikkende bombe under det indiske samfund, da stadig flere mænd aldrig får mulighed for at gifte sig. I et samfund, hvor familien og ægteskabet er den afgørende institution, er dét i sig selv et stigma. Dertil kommer de boblende bivirkninger fra enlige, unge mænds seksuelle frustrationer.

Udbud og efterspørgsel

Uligevægten forstærkes af det stigende uddannelsesniveau blandt kvinder, som fører til senere ægteskaber, eller – som tilfældet er i Japan og Korea – ingen ægteskaber overhovedet. Og problemet rækker langt ud i fremtiden. Selv hvis kønsbalancen blandt småbørn ved et trylleslag blev genoprettet per 2020, vil der i 2050 være 164 gifteklare mænd per 100 kvinder. Fortsætter den nuværende lave tendens, nærmer forholdet sig 2:1 i kvinders "favør".

Årsagerne til den aktive kønsselektion udspringer af en dybt patriarkalsk kultur, som hersker i Indien, især i landområderne. Det er sønnen, der fører slægten videre, sikrer arven og tager vare om sine gamle forældre. Blandt hinduerne, er det kun sønnen, som kan udføre begravelsesritualet, mens datteren koster dyrt i medgift.

Uligevægten skyldes i øvrigt ikke kun selektive aborter, mens også en generel kærren om sønner på bekostning af døtre. Fædre, brødre og sønner får den bedste mad og den dyreste lægehjælp, mens kvinderne dør med underernæring og en højere grad af dødelighed.

Velstand gør ondt værre

Desværre har velstand og modernitet ikke skabt større ligevægt i regnskabet. For selvom den veluddannede middelklasse får færre børn, vil de stadig gerne have mindst én søn. Desuden skaber selvbevidste døtre nye bekymringer, siger Mary John, en forsker fra *Centre for Women's Development Studies* i Delhi: "Kvinder gifter sig senere, bor længere tid hjemme og er dyrere i drift. De er mere krævende, vælger deres egen mand og

bestemmer selv hvornår de vil have børn”.

Optimisterne forventer, at uligevægten vil føre til en øget status blandt kvinder, med færre krav om medgift og et opgør med ældgamle kastenormer. Pessimisterne frygter flere voldtægter og tvangsægteskaber, mere prostitution og en stigende kriminalitet, som studier fra Kina viser med al tydelighed. Kina døjer med samme problemer som følge af deres et-barns politik. Med vanlig sans for billedsprog kalder de deres løse unge mænd for *guang gun-er*; ”nøgne grene”.

De første tiltag

Allerede i 1994 begrænsede den indiske regering mulighederne for kønsdiagnosticering og forbød sundhedspersonalet at røbe barnets køn. Samtidig fritog de mødrene for ansvar for ulovlige aborter, mens de læger og sygeplejersker, der udførte indgrebet, risikerede fængselsstraf. Reglerne blev skærpet i 2003, og i 2007 udlovede staten kontante belønninger til familier med pigebørn. Endelig i sommers lancerede Modi sin Twitter-kampagne, som hurtigt blev kritiseret af kvindegrupper for at skjøjte henover de grundlæggende sociale forhold, der lå til grund for problemet.

Nu er Modis regering kommet med et nyt forslag: indførelse af tvungen kønsskanning af samtlige 25 mio. graviditeter om året, for derved at identificere pigefostre, så *mødrene* kan stilles til ansvar, hvis deres ufødte døtre pludselig ”forsvinder”. Politiken er et direkte opgør med forbuddet mod kønsdiagnosticering fra 1994, som regeringen med rette mener ikke har virket. De ønsker at tage nye radikale metoder i brug.

I lægeindustriens sold

Kritikere indvender, at planen er dybt urimelig og uden bund i virkeligheden. Den friholder lægerne på bekostning af mødre, der i forvejen er sårbare, og underminerer deres ret til fri abort. Og den pålægger sundhedsvæsenet en urealistisk byrde.

Systemet kan umuligt gennemføre de mange skanninger og efterfølgende kontroller. Onde tunger beskylder ministeren for at være i lægeindustriens sold, for de kommer til at tjene godt på loven.

Måske ligger det største håb om forandring ikke hos de folkevalgte i Delhi, men i de hårdest ramte landsbyer i Punjab og Haryana. I 2001 lå Punjab nederst i statistikken med 798 pigebørn per tusind drenge, 10 år senere var tallet steget til 846. Og i Haryana har de notorisk konservative kasteråd taget hul på en social revolution, som rækker langt ud over selfie-konkurrencer; de har slækket på ældgamle forbud mod ægteskab mellem kaster og uden for landsbyen. Patriarkiet vakler.

Dertil kommer en markant forbedring af kvinder og pigebørns trivsel inden for de seneste 10 år (se indlæg [En stille rapport med stor betydning](#)), som har forbedret kønsbalancen for den samlede befolkning. Alligevel "mangler" der stadig 44 mio. kvinder i Indien, i forhold til en "normal" udvikling. Og det er noget, der kan mærkes blandt de unge mænd. For mange venter et liv med ensomme selfies uden hustru og smilende døtre.

Se også:

The Wire: [Why gov't proposal will make a bad situation worse](#)

The Economist: [Bare brances, redundant males](#)

New York Times: [India's Man Problem](#)

EPW, juni 2010: Khap Panchayats, Sex ratio and Female agency (Ravinder Kaur, KU)

EPW, august 2013: Signs of Change? (Ravinder Kaur, Mattias Larsen)

En stille rapport med stor betydning

I sidste uge udkom den store NFHS-rapport, den mest omfattende analyse af Indiens sundhedsmæssige tilstand nogen sinde. Rapporten blev modtaget med spænding af forskere over hele verden, men gled uset gennem medielandskabet i Vesten. Det er mærkeligt, for den repræsenterer den mest opløftende nyhed på verdensplan i år, og dokumenterer, at millioner af kvinder og børn har fået det bedre i Indien.

I dag ruller indiske kampvogne og atommissiler gennem Delhis smogfyldte gader i årets største militærparade. Regimenter med flotte hatte og stolte traditioner følger efter: The Rajput Regiment & Gorkha Rifles, og et bjergregimentet, der spiller på sækkepibe med indisk klang, og bringer mindelser om de gamle kolonidage. Dertil kamel-regimentet fra Rajasthan og 24 labradors fra The Indian Army Dogs.

Hvert år den 26. januar fejrer inderne Republic Day, da forfatningen trådte i kraft i 1950, og Indien blev en republik med parlamentarisk demokrati (ikke at forveksle med uafhængighedsdagen den 15. august 1947, da briterne forlod Indien). Over 35.000 politifolk har afspærret det centrale Delhi og sikkerheden er i top efter vedholdende rygter om et IS-angreb.

NFHS-4

Der var knapt så meget virak, da det indiske sundhedsministerium i sidste uge offentliggjorde NFHS-4 rapporten, selvom dens betydning med flere alen overskygger den virile pomp og pragt, der udvises i Delhi i dag. NFHS – eller National Family Health Survey – tager temperaturen på Indiens sundhedsforhold, og er blevet afventet med spænding af både forskere, NGO'er og embedsmænd. For der er meget på spil,

og det er 10 år siden at sidste NFHS-rapport blev udarbejdet.

Som så ofte i Indien, er tallene overvældende. I alt er 568.200 husholdninger fra hele Indien er blevet analyseret på 143 nøgletal: 625.014 kvinder, 93.065 mænd og 265.653 børn under fem år. Indtil videre er det kun resultaterne fra de første 13 af 29 delstater, der er blevet offentliggjort, men de omfatter de tre fattige nordindiske delstater Bihar, Vestbengalen og Madhya Pradesh med over 250 mio. indbyggere. Resultaterne udviser de største forbedringer af Indiens socioøkonomiske forhold nogen sinde.

Barnets tarv

Den største interesse samler sig om de nøgletal, der afspejler børnenes tarv, længe Indiens sorte samvittighed. For på trods af en udbygget statsmagt og nogle af verdens største fødevarelagre, så trives børn i de nordindiske landdistrikter værre end de gør i mange af de hårdest ramte afrikanske lande som Congo og Sierra Leone. Indien har det største antal, og den største andel, af underernærede børn i verden.

Kontrasten er især grel i lyset af den massive økonomiske vækst, som Indien har oplevet de seneste 25 år, men som kun i begrænset omfang er kommet de fattigste til gode (hvilket dokumenteres i hårrejsende detalje i nobelpristager Amartya Sen og Jean Drèzes bog fra 2013; "An Uncertain Glory").

Årsagerne er komplekse og mangfoldige: social ulighed, korrupsion, kastebaseret undertrykkelse og en patriarkalsk kultur, der tilgodeser drenge frem for piger. Fædre, brødre og sønner får tildelt den bedste mad gennem hele livet, og derfor dør mange kvinder med underernæring og en højere dødelighed både som barn og voksen.

Dertil lider både børn og voksne under en høj forekomst af mave/tarmsygdomme som følge af en tendens til offentlig besørgelse (se indlæg [Take the Poo to the Loo](#)) samt overtro og amnestuesnak i mødregruppen. F.eks. lyder rådet til nybagte

mødre, at den første mælk, som de producerer er usund, og derfor skal fraholdes barnet – det præcis modsatte er naturligvis tilfældet.

Kædereaktioner over flere generationer

Resultatet er svagelige kvinder, der føder svagelige børn, som lider af kronisk misvækst, nedsat immunforsvar og forringede indlæringssevner. Børns underernæring er et problem, som forplanter sig op gennem fremtidige generationer, og netop derfor er tallene fra NFHS-4 vigtige: de vidner om graden af manglende livskvalitet for store dele af befolkningen, og den langsigtede nedskrivning af Indiens menneskelige ressourcer.

Derfor var det opløftende, at NHFS-4 vidnede om markante forbedringer i forhold til tidligere 10-års perioder. Hvis vi afgrænser analysen til Bihar, er andelen af undervægtige børn under 5 år hér faldet fra 56% til 44%. Én af de væsentlige årsager er, at flere børn ammes.

Andelen af børn, der får brystmælk inden for den første time efter fødslen er steget fra 4% til 35%. Ifølge WHO kan dét alene reducere børnedødeligheden med 22%, da børnene dermed får tildelt deres livs vigtigste skud antistoffer. Andelen af børn, der udelukkende næres ved brystmælk det første halve år er steget fra 28 til 54%, flere bliver født på sygehus (20>64%) og flere børn er næsten fuldt ud vaccineret (73>96%).

Kvindes tarv

Også kvindernes tarv er tiltrængt forbedret. Andelen af kvinder med en for lav BMI (< 18,5) er faldet fra 45% til 30%. Flere går i skole og i længere tid, flere kan læse (37>50%), de gifter sig senere og får færre tæv af deres mænd (59>43%), og flere har penge på egen konto (8>26%).

Den positive udvikling er en forsinket hyldest til Indiens forrige, og kraftigt udskældte, statsminister Manmohan Singh, der fra 2004-2014 indførte en række store offentlige tiltag,

der sigtede mod at forbedre livsvilkårene for de fattigste. De kan ikke nævnes alle sammen her, men ordningerne omfattede blandt andet indførelse af The Mid-day Meal, som gav alle børn mellem 6 måneder og 14 år ret til mad hver dag.

I dag tilbereder $2\frac{1}{2}$ mio. kokke mad for 120 mio. børn på 1.2 mio. skoler hver dag. Ordningen koster ca. 12 mia. kroner, dækker 86% af alle skolebørn og er verdens største spiseordning. Alt i alt en solstrålehistorie, trods de jævnlige beretninger om slanger i gryden og fatale tilfælde af madforgiftning i Bihar. For mange børn, er det dagens bedste og nogen gange eneste måltid.

Den anden del af hyldesten tilfalder Indiens frodige urskov af græsrodde og NGO'er, der har medvirket til implementeringen af Manmohan Singhs ordninger, lagt pres på lokale delstatsregeringer, og bidraget til en erkendelse af problemets omfang blandt landets embedsmænd. Men – som de siger – der er lang vej endnu, og hver eneste %-reduktion på hvert eneste nøgletal kræver hårdt arbejde og mange penge.

Nye prioriteter

Og derfor er der grund til bekymring. I Modi-regeringens sidste statsbudget fra februar 2015 blev der skåret kraftigt i de sociale udgifter på bekostning af de store infrastrukturprojekter (se forrige indlæg [Statuen, der ikke voksede ind i himlen](#)).

For nogle måneder siden udtalte hans egen minister for "Kvinde- og børneforhold", Maneka Gandhi, at halveringen af hendes budget ville forringe indsatsen mod underernæring. Derudover har Narendra Modi gjort helvedet hedt for mange NGO'er, som han mener står i vejen for økonomisk udvikling.

Men så er det jo heldigt, at pressen har blikket stift rettet mod de flotte parader i Delhi, med alle de sjove hatte og farverige uniformer. Og at det kun er vindtørre forskere på fjerntliggende universiteter, der tændes af noget så usexet

som en rapport med titlen NFHS-4.

For den fulde rapport, se [her](#)

Statuen, der ikke voksede ind i himlen

Indien bygger lige nu på verdens største statue. Projektet afspejler Narendra Modis svaghed for paradeprojekter og værdipolitik. Men vælgerne deler ikke hans begejstring. De vil have udvikling.

Det var med vanlig fanfare, at Modi lancerede sit "Statue of Unity" projekt. Hver eneste landsby i Indien skulle bidrage med et kilo gammelt jern, som en hyldest til Indiens "jernmand", landsfaderen Patel. Hundrede lastbiler blev sendt afsted for at indsamle potter, pander og rustne haveredskaber fra landets bondestand, og kontorer blev åbnet, så nationen kunne modtage folkets bidrag. Patel-statuen skulle være et "nationalt samlingsprojekt".

Siden er 5.000 kubikmeter "folke-jern" blev indsamlet. Desværre kan det gamle jern ikke bruges i statuen, i hvert fald ikke i de bærende elementer, for kvaliteten er for dårlig. Desuden skal statuen støbes i Kina (men dog samles i Indien).

Helte fra Gujarat

Modi lancerede projektet i 2013, mens han stadig var leder af delstaten Gujarat. Frihedskæmperen Patel kom nemlig også fra Gujarat, og derfor var det kun naturligt, at statuen skulle placeres netop dér. I den forstand mindede statuen om så mange

andre prestigeprojekter, som indiske delstatsledere kaster sig ud i, når de skal manifestere deres pondus. Alligevel havde Patel-statuen en særlig kaliber, som efterhånden kendetegner Modi.

Statuen skal være verdens største, 182 meter høj, dobbelt så høj som Statue of Liberty. Med sokkel bliver den 240 meter høj, næsten $2\frac{1}{2}$ gang højere end Københavns Rådhusårn. Dertil kommer mindehave og museum, og en kunstig sø på 12 kvadratkilometer, som turister kan sejle rundt på. Samlet pris, tre milliarder kroner.

Indiens Bismarck

Patel var en af Indiens vigtigste landsfædre. Han var Nehrus sekundant og manden, der samlede Indien i de kritiske måneder op til uafhængigheden. Kun halvdelen af subkontinentet var underlagt den britiske kolonimagt, resten var fordelt mellem 556 fyrstendømmer, der skulle lokkes og trues ind i den indiske union. Det klarede Patel.

En journalist fra New York Times beskrev ham som "kold, kynisk og sej som læder". Gandhi kaldte ham "den perfekte mand til jobbet". Han fik tilnavnet "Indiens Bismarck". Netop derfor ynder Modi at spejle sig i Patel; begge er hårde mænd, der kan føre Indien videre.

Men sympatien for Patel har også stærke ideologiske og politiske undertoner. Patel repræsenterede en mere kulturkonservativ og Islam-kritisk fløj af Kongresbevægelsen, som måtte vige for Nehru og Gandhis vision om et pluralistisk Indien, blandt andet fordi Patel døde allerede i 1950. Nehru blev Indiens første statsminister, han styrede landet i 16 år, hvorefter hans datter og barnebarn sad på magten i yderligere 20 år.

Nehru/Gandhi-dynastiet var en realitet, og en tragedie for Indien, mener hindunationalisterne. Hvis bare Patel havde stået i spidsen, havde Indien været et bedre (og mere

hinduistisk) sted i dag, mener de. Med statuen ønsker Modi at hylde Patel på bekostning af Nehru, og dermed bidrage til den generelle afvikling af Nehru/Gandhi-dynastiets magi, som finder sted i disse år.

Kampen om historien

I den forstand ligger Patel-statuen i fin forlængelse af den bredere hindunationale kulturkamp, som Modi har ført, siden han kom til magten. Hans mål er at udbrede den hindunationale fortælling om et Indien, der har befundet sig i en mørk middelalder siden muslimerne indtog Nordindien i år 1000.

Nye skolebøger er blevet lanceret, der ophøjer hinduistiske myter til sandhed, og hævder at de tidlige hinduistiske civilisationer befandt sig på et teknologisk niveau, der overgår nutiden, komplet med atomkraft, avanceret radartechnologi, kunstig befrugtning og galaktiske rumrejser (se indlæg [Rama Unplugged](#)).

Dertil kommer en stiltiende accept af hinduradikale gruppers anslag mod ytringsfriheden samt overgreb på kristne og muslimske mindretal (se indlæg [Det var bare lammekød](#)).

Modis svaghed

Men Patel-statuen afspejler også en anden af Modis svagheder; hans forkærlighed for store projekter med skarpe deadlines, fængende navne og letforståelige formål. De næste mange år er belagt med ambitiøse mål:

Inden 2017; anlæggelse af 30 kilometer ny vej om dagen og etablering af bredbånd i 600.000 landsbyer. Inden 2019; udrensningen af den hellige og stærkt forurenede Ganges-flod og opførelse af 120 mio. toiletter (se indlæg, [Take the Poo to the Loo](#)). Inden 2020; opførelse af 100 nye "smarte" byer og skabelsen af 100 mio. nye industrijobs. Listen er [lang](#) og hensigterne prisværdige, men ifølge kritikere, ikke uden skyggeside.

For det første er der ikke altid sammenhæng mellem budget og ambitionsniveau, og dermed er fremdriften beskedent på mange af projekterne. For det andet er Modis autoritære ledelsesstil en stigende belastning. Ministermøder beskrives som "monologer", hvor Modi træffer hurtige beslutninger uden debat, hen over hovedet på sine ministre. Ingen tør modsige ham og eksperterne bliver sjældent spurgt.

Den anerkendte historiker Ramachandra Guha kalder Modi-regeringen for "anti-intellektuel" i sin foragt for akademikere. Projekter prioriteres ikke nødvendigvis ud fra objektive kriterier, men snarere ud fra deres PR-værdi, eller i hvor høj grad de flugter med Modis personlige kæpheste.

Knap så minimalistisk

Endelig er hans projekter ofte drevet af statslig centralisme, uden skelen til græsrodder og folkelige forankring, på trods af at Modi ofte fremhæver sig som tilhænger af minimalstaten. Som tidsskriftet *The Economist* bemærker om Modis regeringsstil: "De dygtigste ledere skaber de rette betingelser, så andre kan opnå ambitiøse mål... Modi bør sigte efter brede reformer, ikke specifikke målsætninger".

For det er de svære reformer, der mangler, hvor resultaterne først bærer frugt efter mange år, f.eks. forbedringer af folkeskolen og folkesundheden. I stedet vedtages nye paradeprojekter, senest – lige før jul – etableringen af en højhastighedstogforbindelse mellem Delhi og Ahmedabad, hovedstaden i Modis delstat Gujarat. Pris: 90 milliarder kroner. De penge var bedre brugt på en generel forbedring af Indiens skrantende statsbaner, mener kritikere, og henviser til de 23 mio. mennesker som dagligt fragtes rundt i landet på nedslidte skinner og broer, der vakler under tidens tand.

Tilhængere & modstandere

Modis tilhængere hæfter sig ved, at de store prestigeprojekter har stor psykologisk betydning. De motiverer, inspirerer og

sender et klart signal til resten verden om, at Indien er på vej. Det budskab skaber optimisme og fremtidstro, og fremmer udenlandske investeringer. Og sådan ser det nok også ud på de bonede erhvervsgulve i Mumbai og Bangalore, men ikke i de nordindiske landdistrikter, som stadig venter på "de gode tider", som Modi lovede dem under valgkampen i 2014.

Og reaktionen synes undervejs. I 2015 tabte Modi to vigtige delstatsvalg i Nordindien (se indlæg, [Slaget om Bihar](#)), på trods af at hindunationale kræfter pustede til de sekteriske gløder, og skabte splid med muslimer og kristne. Men den brede befolkning ønsker udvikling, ikke værdipolitik. Det var derfor de stemte på Modi. Høje statuer og hurtige toge er ikke nok. Ikke nu, og ikke længere.

Indslag i [P1 Morgen](#), 29.12.2015

Se også artikel i [The Diplomat](#)